

Türkiye Türkçesi Öğrenen Türkmen Öğrencilerin Olumsuz Aktarım Yanlışları

Şerif Tiryaki¹

Özet

İkinci dil öğreniminde anadilin yadsınamaz bir yeri vardır. Hedef dilde duygu ve düşüncelerini ifade etmekte zorlanan öğrenci çareyi anadile başvurmakta bulur. Bu zihinsel süreç bazen olumsuz aktarımları da beraberinde getirir. Bunun temel nedeni diller arasındaki bazı adlandırma ve anlamlandırma farklılıklarıdır. Bu farklılıklar dilin yüzey yapısında yanlış kodlamalara ve uygun olmayan dil bilgisel yapılara neden olmaktadır. Bu çalışmada Türkmen öğrencilerin Türkiye Türkçesini öğrenirken Türkmen Türkçesinden yaptıkları yanlış dil bilgisel aktarımlar konu edinilmiştir. Araştırmanın verileri ise 2013-2014 eğitim yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) Türkiye Türkçesini öğrenen dokuz Türkmenistan uyruklu öğrenciden sağlanmıştır. İkiisi ara sınav ve biri final sınavı olmak üzere bu öğrencilerin 27 sınav kâğıdı incelenmiş ve kullandıkları ifadelerde saptanan yanlışlıklar Türkmen Türkçesindeki kullanımları ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkmen Türkçesi, yabancılara Türkçe öğretimi, anadili

The Negative Transfer of Turkman Students who Learn Türkiye Turkish

Abstract

Mother language has a considerable place in second language teaching. Students who have difficulty in expressing their ideas and feelings in target language resort to their mother language. This intellectual process sometimes takes place with negative transfers, too. Certain classification and interpretation differences between languages are the main causes. These differences bring forth miscoding in surface structure of language and unappropriate grammatical structures. In this study, negative transfers of Turkman students from Turkman Turkish while learning Türkiye Turkish are considered. The data of this study is provided from nine Turkman students who study Türkiye Turkish in Turkish Language Application and Research Center (TOMER) in 2013-2014 academic year. Twenty seven exam papers of these students who take two mid-term and a final exams are analyzed and detected misuse of expressions are compared with their use in Turkman Turkish.

Key Words: Turkman Turkish, Teaching Turkish to foreign people, Mother language.

¹ Okutman, Gaziosmanpaşa Üniversitesi. e-mail: serif.tiryaki@gop.edu.tr

GİRİŞ

Dil, en gelişmiş iletişim sistemidir. İnsanlar dış dünyayı anlamlandırmak ve yorumlamak için dile başvurur. Dil olmadan iletişimden söz edilemez. Teknolojik gelişmelerle dünyanın avuç içi kadar küçüldüğü günümüzde ülkeler ve insanlar arasındaki iletişim ihtiyacı artmış bunun sonucunda da yabancı dil öğrenimi ve öğretimi önem kazanmıştır.

Sosyal ve siyasi gelişmelerle birlikte Türkçe değişik coğrafyalarda ilgi ile karşılanmaktadır. Bu coğrafyalardan biri de Türk dilli halkların yaşadığı Orta Asya'dır. Yetmiş yıl öncesinde yok edilmiş olan fikri, siyasi ve ticari ilişkiler 90'lı yılların başından itibaren yeni imkanlarla donanmış olarak yeniden kurulmuştur (Develi, 2006: 104).

Tekrar rayına giren ilişkiler sonucu öğrenci değişiminden ortak eğitim yatırımlarına kadar karşılıklı anlaşmalar yapılmış son yıllarda Türk Cumhuriyetlerinden binlerce öğrenci eğitim görmek amacıyla Türkiye'ye gelmişlerdir (Otrar, Ekşi, Dilmen ve Şirin, 2002: 4). Bu öğrencilerin kendi ülkelerinde konuştukları dil aynı zamanda Türkçedir ancak bu dillerin kanunları, dil bilgisi kuralları birbirinden farklıdır. Dolayısıyla farklı bir altyapıyla karşılaşan öğrenciler Türkiye Türkçesinin dilbilgisi kurallarına uyum sağlamakta güçlük çektikleri görülmüştür (Özyürek, 2009: 1824).

Ana dildeki dil bilimsel yapıların, ikinci dili öğrenmeyi zorlaştıracak şekilde etkilemesine olumsuz aktarım adı verilir. Bazı bilim adamları olumsuz aktarımı değişik şekillerde yorumlamışlardır. Gabriell, olumsuz aktarımı daha önce öğrenilmiş ya da ana dilinden bilinen kuralların hedef dile aktarılması sırasında yapılan yanlışlar olarak tanımlarken Radden, olumsuz aktarımı ana dilindeki görünümünün hedef dile aktarılması olarak değerlendirir (Ergenç, 1984: 43). Lado'ya göre olumsuz aktarım, ana dilin hedef dil üzerindeki olumsuz etkisidir. Yabancı dil öğrenen öğrenciye, bu dilin kendi ana diline benzeyen yönleri kolay; benzemeyen yönleri ise zor gelmektedir (Bölükbaş, 2011: 1358).

Bir dili öğrenmek, doğru ve etkili kullanmak bir beceri gerektirir. Dil becerisi eksik olan öğrencilerde olumsuz aktarımdan kaynaklanan yanlışlar daha sık görülür. Bu eksiklik hedef dildeki kuralları öğrenirken öğrencinin kuralları karıştırmasına neden olur. Öğrenci dil öğrenirken ana diliyle düşündüğü çoğu zaman ana diliyle paralellik kurmaya çalışır, güç bir durumla karşılaştığında kendi ara kurallarını uygular.

Kişisel, ulusal, sosyal, siyasal, kültürel etkenler olumsuz aktarımın derecesini belirler. İkinci dil öğreniminde ana dilin etkilenmesi göz ardı edilebilir, ancak ana dilin yabancı dili etkilemesi oldukça önemlidir. Ana dilinin özellikleri, yabancı dili öğrenmede uzun süre geçse de kaybolmadığı için dil öğretiminin ana sorunu olarak yer alır (Çelik, 2004: 19). Ancak dil öğreniminde yapılan yanlışlar öğrenme sürecinin en doğal unsurları olduğu ve bunun önüne geçmenin konuşma ve yazma gibi temel beceri alanlarını yok saymakla mümkün olacağı da unutulmamalıdır (Syznalski, 2014). sebebi bilinen yanlışların giderilmesi daha kolay

olacağından öğrencilerin yanlışlarından hareketle ders materyalleri hazırlanması sorunun çözümüne yardımcı olacaktır (Duman, 2013: 84).

Çalışmamızda 2013-2014 eğitim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi TÖMER’de Türkiye Türkçesi öğrenen dokuz Türkmen öğrencilerin ara sınav ve final sınavı kâğıtlarındaki olumsuz aktarım yanlışları anadildeki dil bilgisel kurallar belirlenerek tespit edilmiş ve bu yanlışların giderilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

1. Ses Bilgisi ile İlgili Yanlışlıklar

1.1. Ünlüler

1.1.1 Kalınlık- İncelik Uyumu

Türk dilinde temel kural olan kalınlık - incelik uyumu Türkmen Türkçesi yazı dilinde de çok kuvvetlidir. Çoğu Arapça ve Farsça kelime de uyuma sokularak kullanılmıştır.

Teknoloji **sayasında** işimizi yapıyoruz. (y)

Teknoloji **sayesinde** işimizi yapıyoruz. (d)

Her düşünceyi **takip** etmeliyiz. (y)

Her düşünceyi **takip** etmeliyiz. (d)

Türkmen Türkçesinde kalınlık-incelik uyumuna girmemiş bazı Arapça ve Farsça kelimeler de bulunmaktadır. (Kara, 1998: 45).

Ruh sağlığımıza **peydası** vardır. (y)

Ruh sağlığımıza **faydası** vardır. (d)

Fitratımızı bozmamak için sağlıklı olmalıyız (y)

Fitratımızı bozmamak için sağlıklı olmalıyız (d)

Türkmen Türkçesinde aitlik eki Türkiye Türkçesinden farklı olarak kalınlık- incelik uyumuna uyar. (Doğan, 2007: 558)

Yarınki derslerime hazırlanıyorum. (y)

Yarınki derslerime hazırlanıyorum. (d)

1.1.2. Düzlük – Yuvarlaklık Uyumu

Türkmen Türkçesinde yuvarlak ünlülerle başlayan iki heceli kelimelerin açık olan son hecesinde /u/, /ü/ sesleri bulunmaz. Buradaki /u/ ve /ü/'ler düzleşerek /ı/ ve /i/'ye dönüşmüştür. (Ercilasun, 2007:241)

Sağlıklı olmak **üçin** (y) (E.T “üçün” >) için
Sağlıklı olmak **için** (d)

Türkmen Türkçesinde ikiden fazla heceli kelimelerde ikinci heceden sonra /u/, /ü/ bulunmaz. İkinci heceden sonra /u/, /ü/ ünlüleri yerini /ı/, /i/ ünlülerine bırakır. Bu durum düzlük - yuvarlaklık uyumunu zaman zaman bozabilmektedir. (Doğan, 2007: 542)

Ütünün altına kömür koyup ütölemişler. (y)
Ütünün altına kömür koyup ütölemişler. (d)

1.1.3. Ünlü Değişmeleri

1.1.3.1. Genişleme

Dar sıradan ünlülerin çeşitli sebeplerle geniş sıradan ünlülere dönüşmesine ünlü genişlemesi denir. Türkmen Türkçesinde yaygın bir kuraldır.

i>e

Türkmen Türkçesinde /e/ ile /i/ arasında bir ses olan kapalı /e/ mevcut değildir. Diğer lehçelerde var olan kapalı /e/'ler Türkmen Türkçesinde çoğunlukla /i/ bazen /e/ ile karşılanır. (Gemalmaz, 1988: 6)

Turistlerin buraya çok **getmesi** (y)
Turistlerin buraya çok **gitmesi** (d)

ü >ö

Geziler ve uygun **yörüşler** (y)
Geziler ve uygun **yürüyüşler** (d)

1.1.3.2. Yuvarlaklaşma

a>o

Düz ünlülerin dudak ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlaklık ünlü h□line geçmesine yuvarlaklaşma denir. Türkmen Türkçesinde iç seste bulunan düz ünlüler /-v-/' nin etkisiyle yuvarlaklaşır. (Doğan, 2007: 543)

Tovuk etli yemekler var. (y)

Tavuk etli yemekler var. (d)

1.1.3.3. İncelme

Kalın sırada bulunan ünlülerin ya da ünlülerden birinin ince sıraya geçmesi olayına ünlü incelmeleri denir. Kelimenin tüm hecelerindeki incelmeye tam incelmeye, yalnız bir hecedeki incelmeye yarım incelmeye denir. (Böler, 2012: 122) Türkmen Türkçesindeki Arapça alıntı kelimelerin ünlülerinde, incelmelerin meydana geldiği görülür.²

a>e

Bazı Arapça alıntı kelimelerdeki üstün işareti Türkmen Türkçesinde /a/ yerine /e/ ile karşılanmıştır. (Sarıkaya, 2005: 68)

Günümüzde insanların **hereketsizliğinin** sebebi bunlardır. (y)

Günümüzde insanların **hareketsizliğinin** sebebi bunlardır. (d)

Sigara gibi **zererli** alışkanlıklardan uzak durmalıyız. (y)

Sigara gibi **zararlı** alışkanlıklardan uzak durmalıyız. (d)

1.2. Ünsüzler

1.2.1. Ünsüz uyumu

Ünsüzlerin ötümlülük - ötümsüzlük bakımından gösterdikleri uyumdur. Türkiye Türkçesinde yaygın olan bu uyum Türkmen Türkçesinde bulunmaz. Türkmen Türkçesinde birçok ekin ünsüzü daima ötümlüdür. Bundan dolayı söz konusu ekler ötümsüz ünsüzlerle biten kelimelere eklendiklerinde ünsüz uyumu bozulur. (Buran ve Alkaya, 2007:125)

Daha sonra elektrikli ütüler **çıkdı** (y)

Daha sonra elektrikli ütüler **çıktı** (d)

Geçmişde bilgisayar, internet yoktu. (y)

Geçmişte bilgisayar, internet yoktu. (d)

Aynı durum kelime ortasında da görülür.

içgi (y) **başga** (y)

içki (d) **başka** (d)

² Konuyla ilgili bkz. Yakup Sarıkaya, "Türkmen Türkçesinde Arapça Alıntı Kelimelerde Görülen Ünlü İncelmeleri ve Kalınlaşmaları" Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı Dergisi 19. Sayı, s. 63-80

1.2.2. Ünsüz Değişmeleri

1.2.2.1. Kelime Başı /b-/'nin Korunması

Eski Türkçe'de kelime başında bulunup Kuzey-Doğu Türkçesiyle onun devamı konumunda olan lehçelerinde korunan; Oğuz grubu Türk lehçelerinin Batı kolunda yer alan Azerbaycan Türkçesi, Gagavuz Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde /v-/'ye dönen /b-/'ler Türkmen Türkçesinde korunmuştur. (Kara,1998: 379)

Mutlu olmamasına **pesgel beriyor** (y)

Mutlu olmasına **engel oluyor** (d)

1.2.2.2. Ötümlüleşme

k>g

Eski ve Orta Türkçeye ait kelimelerin başında bulunan /k-/'ler Türkmen Türkçesinde /g-/'ye dönüşmüştür. (Ercilasun, 2007: 246)

Yatağın altına **goyurlardı**. (y)

Yatağın altına **koyuyorlardı**. (d)

Bazı kelimelerin ortasındaki /-k-/ ünsüzü Türkmen Türkçesinde /-g-/'ye dönüşmüştür.

Sağlıksız adamın çocuğuda **egsik** olabilir. (y)

Sağlıksız adamın çocuğuda **eksik** olabilir. (d)

Esgiden böyle ütülüyorlarmış. (y)

Eskiden böyle ütülüyorlarmış. (d)

Bazı kelimelerde asli şekil korunup Türkiye Türkçesinden farklı olarak /k/ sesi kullanılmaktadır.

İnsanlar tatile çıkmak **kibi**³ hareketli şeyleri yapmalıdır. (y)

³ *Kibi* sözcüğü Eski Türkçedeki *kib*, *kip* “ölçü, kalıp, denk” kelimesine -i iyelik ekinin eklenmesiyle meydana gelmiştir. *kib*, *kip* +i >*kibi*. Bu edat bazı ses değişmelerine uğrayarak Türk dilinin tarihi ve yaşayan pek çok lehçe ve şivesinde kullanılmıştır. Tü. *kibi*, kazak Tü. *kibik*, EATü *bigi*, *gibi* (Gökçe, 2010: 97)

İnsanlar tatile çıkmak **gibi** şeyleri yapmalıdır. (d)

1.2.2.3. Patlayıcılaşma

f>p

Türkmen Türkçesinde Arapça ve Farsçadan alınan kelimelerdeki /f/ler çoğu Türk lehçesinde olduğu gibi düzenli olarak /p/’ye dönüşmüştür.

Daha fazla **paydalanmak** istemişler. (y)

Daha fazla **fydalanmak** istemişler. (d)

1.2.2.4. Ünsüz Tekleşmesi

Ünsüz tekleşmesinde herhangi bir kelimedede bulunan aynı cinsten iki ünsüzden biri düşer. Türkmen Türkçesinde ünsüz tekleşmesi genellikle Arapçadan alınan kelimelerde görülür. (Ercilasun, 2007:248)

Özümüzü iyi **his etmek** anlamına geliyor. (y)

Kendimizi iyi **hissetmemiz** anlamına geliyor. (d)

İşimizin hepsini **hal ediyoruz**. (y)

İşimizin hepsini **hallediyoruz**. (d)

2. Şekil Bilgisi ile İlgili Yanlılıklar

2.1. İlgi Hâli Eki

Türkmen Türkçesinde ilgi hâli eki ünlüyle biten kelimelerden sonra “-niñ, -niñ, ünsüzle biten kelimelerden sonra “-iñ, -iñ, -uñ, -üñ” şeklindedir.

Biziñ her zaman dikkatli olmamız gerekiyor. (y)

Bizim her zaman dikkatli olmamız gerekiyor.(d)

2.2. Sıfat-fiil Eki

Türkmen Türkçesinde “-dık, -dik, -duk, -dük” sıfat-fiil eki yerine “-an, -en” ekinin kullanılması daha yaygındır. (Biray,1999: 31)

Kapıya **yöneldik** yaşlı adam (y)

Kapıya **yönelen** yaşlı adam (d)

Türkmen Türkçesinde sıfat-fiil eklerinden biri de “-yaan, -yään”dır.

Bizans döneminden **geliyan** tarihi yerdir. (y)

Bizans döneminden **gelen** tarihi bir yerdir. (d)

2.3. Zarf-fiil Eki

Türkmen Türkçesinde zarf-fiil eklerinden biri de “-maan, -mään”dır. Türkiye Türkçesinde “-madan, -meden” ekine karşılık gelir.

Hereket etmen çok uyusa sağlıksız oluyor. (y)

Hareket etmeden çok uyursa sağlıksız olur. (d)

2.4. Fil Çekimi

2.4.1. Şimdiki Zaman

Türkmen Türkçesinde şimdiki zaman “-yaar, -yäär” eki ile karşılanır. (Bozkurt, 2005: 491)

Böyle insana höyük insan **diyiliyar**. (y)

Böyle insana höyük insan **deniliyor**. (d)

2.4.2 Geniş Zaman

Türkmen Türkçesinde geniş zaman “-ar, -er” ekiyle karşılanır. Türkiye Türkçesinden farklı olarak ekin “-ır, -ir, -ur, -ür,” şekilleri yoktur.

Sağlıklı olmak için spor yapmak **gereker**. (y)

Sağlıklı olmak için spor yapmak **gerekir**. (d)

Ütünün alt bölümüne kömür **goyularak** çalışır. (y)

Ütünün alt bölümüne kömür **koyularak** çalışır. (d)

2.4.3 Gereklik Kipi

Gereklilik çekimi Türkmen Türkçesinde “-malıdır, -melidir” ekiyle karşılanır. Olumsuz çekim ise “dääl” kelimesiyle yapılır. (Ercilasun, 2007: 272)

Sigara **içmeli değil** (y)

Sigara **içmemeli** (d)

Fazla **uyumalı değil** (y)

Fazla **uyumamalı** (d)

3. Söz Dizimi ile İlgili Yanlılıklar

3.1. İsim tamlaması

Türkmen Türkçesinde tamlanan unsurun sıfat-fiil olduğu isim tamlamalarında Türkiye Türkçesinden farklı olarak tamlananın iyelik eki almadığı görülür.

Turistlerin en çok **geldik** yerler (y)

Turistlerin en çok **geldiği** yerler (d)

İnsan kendine **ayırdık** zamanda (y)

İnsanın kendine **ayırdığı** zamanda (d)

3.2. Sıfat Tamlaması

Türkmen Türkçesinde sıfat-fiil ekiyle kurulan sıfat tamlamaları Türkiye Türkçesinden farklılık gösterir. Türkmen Türkçesinde iyelik ekleri fiilin isimleşmiş şekline değil nitelenen isme getirilir. (Ercilasun, 2007: 281)

İnsan **oturduk** yerinde (y)

İnsan **oturduğu** yerde (d)

3.3. Sıfat-fiil Grubu

Türkiye Türkçesinde “-dik, -dik, -duk, -dük” sıfat-fiil eki Türkmen Türkçesinde “-an, -en” ile karşılandığı için bu iki ekin birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmüştür.

Sigara **kullandık** adamlar (y)

Sigara **kullanan** adamlar (d)

3.4. Bağlama Grubu

Türkmen Türkçesinde “ve” bağlama edatının yerine “hem” edatı kullanılmaktadır.

İnsana hastalık sıkıntıdan **hemde** hareketsizlikten gelir. (y)

İnsana hastalık sıkıntıda ve hareketsizlikten gelir. (d)

3.5. Edat grubu

Türkmen Türkçesinde son çekim edatlarının bazıları isim unsuruna ismin hal ekleriyle bağlanırlar. (Biray, 1999: 34)

Sağlıklı olmak **insanlara** farklı anlam taşır. (y)

Sağlıklı olmak **insanlar için** farklı anlama gelir. (d)

İnsan hayatına her şeyden önemli olan sağlıktır. (d)

İnsan hayatı için her şeyden önemli olan sağlıktır. (y)

4. Söz Varlığı ile İlgili Yanlışlıklar

Sınav kâğıtlarında Türkiye Türkçesinde olmayan ya da ses değişikliklerine uğramış bazı kelimeler de tespit edilmiştir.

İnsan teknoloci **arkalı** çalışıyor. (y)

İnsan teknoloji **vasıtasıyla** çalışıyor. (d)

Teknolocinin **osmegi** insanların sağlığına zararlı yerleri çoktur. (y)

Teknolojinin **gelişmesi** insanların sağlığına zarar veriyor. (d)

Mutlu olmasına **pesgel beriyor**. (y)

Mutlu olmasına **engel oluyor**. (d)

Dans edebilecek güce **eye olması** anlamına gelir. (y)

Dans edebilecek güce **sahip olması** anlamına gelir. (d)

Akar suvların etkisiyle (y)

Akarsuların etkisiyle (d)

İnsan sozünden **yüz eğirmek** (y)

İnsan sözünden **yüz çevirmek** (d)

Yeni teknoloji şeylerin **öndürülmesinden** de olabilir. (y)
Yeni teknolojik şeylerin **ortaya çıkmasından** da olabilir. (d)

Sınav kâğıtlarında Batı dillerinden Rusça yoluyla Türkmen Türkçesine geçen kelimelere de rastlanılmıştır.

Yaklaşık 60 **million** önce (y)
Yaklaşık 60 **milyon** önce (d)

Menyusu daha zengin (y)
Menüsü daha zengin (d)

Geçmişde bilgisayar **programma**, internet yoktu. (y)
Geçmişte bilgisayar **programı**, internet yoktu. (d)

SONUÇ

Son yıllarda Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye gelen binlerce öğrencinin akademik başarı için dil öğrenmeleri kaçınılmazdır. Dil öğrenirken bazı sorunlarla karşılaşılabilir bu sorunları tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmasa da en aza indirmek mümkündür. İncelenen sınav kâğıtlarındaki yanlışlar olumsuz aktarımdan kaynaklanan yanlışlardır. Bu durum sadece Türkmen öğrencilerde değil farklı uyruklu öğrencilerde de görülmüştür. Sonuç olarak hedeflenen başarının yakalanması için aşağıdaki önerilerimizin dikkate alınması olumlu sonuçlar verecektir.

1. Öğretici olumsuz aktarım konusunda bilinçli olmalıdır.
2. Bu tür yanlışları en aza indirmek için iki dil arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmalı ve uygulamada bu noktaya dikkat edilmelidir.
3. Söz konusu yanlışlar öğretici için yol gösterici olduğundan hedeflenen başarı için sınıf içi etkinliklerde öğrencilerin yanlışları gözlemlenmeli, yanlışların tekrarlanıp tekrarlanmadığı takip edilmeli ve gerekirse yeni materyaller hazırlanmalıdır. Böylelikle öğrencilerin analiz ve sentez yetenekleri geliştirilmeye çalışılmalı, öğrenilenlerin kalıcılığı sağlanmalıdır. Bunların yanında yeni materyaller için öğreticiye uygun ortam sağlanmalıdır.
4. Yazma etkinliklerinde yanlışlar daha iyi saptanacağından bu tür etkinliklere daha fazla yer ayrılmalıdır.

5. Farklı dil ailelerine mensup öğrencilerin farklı sınıflara yerleştirilmesi ve her dil için farklı kitapların hazırlanması öğretimi ve öğrenmeyi kolaylaştıracaktır.

6. Bu tarz çalışmaların sayısı artırılarak yanlışların da esas alınarak hazırlanacak ders materyallerine kaynak sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Bazın, L. (1988), "Türkmençe", Çev. Efrasiyap Gemalmaz, Atatürk Üniversitesi FEF Yayınları, Erzurum.
- Biray, M.; Biray N. (1999), "Türkmen Türkçesi ile Türkiye Türkçesinin Sentaks Bakımından Karşılaştırılması Üzerine Bir Deneme", Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi DR. Himmet Biray Özel Sayısı, Ankara.
- Bozkurt, F. (2005), Türklerin Dili, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Bölükbaş, F. (2011), "Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi", Turkish Studies International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 1357-1367 Turkey.
- Buran, A; Ercan, A. (2007), Çağdaş Türk Lehçeleri, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Çelik, A.Ş, (2004), İspanyolca ve Türkçenin Ses Yapılarının Karşılaştırılması, Ankara. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Develi, H. (2006), Dil Doktoru, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Doğan, L. (2007), Çağdaş Türk Lehçeleri El Kitabı, Kriter Yayınları.
- Duman, G.B. (2013), "Kırgızların Türkiye Türkçesi Öğrenirken Ad Durum Biçimbirimleriyle İlgili Yaptıkları Hatalar ve Çözüm Önerileri", Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, sayı: 5, Cilt:2.
- Ergenç, İ. (1984), Almanca ve Türkçenin Ses Yapılarının Karşılaştırılması, A.Ü.D.T.C.F. Yayınları, No:345.
- Ercilasun, A.B. (Editör) (2007), Türk Lehçeleri Grameri, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Gökçe, H. (2010), "Başkurt Türkçesinde Gramatikleşme Örnekleri Üzerine", Ankara. Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi 17, s. 83-104 .
- Kara, M.(1999), "Türkmen Türkçesinde Ünlü Uyumları" Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Dergisi, Sayı: 19, s. 44-50.
- Kara, M. (1998), "Türkmen Türkçesinde Ünsüzler", Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:1, s. 379-386.

- Otrar, M; Halil Ekşi; Bülent Dilmaç; Ahmet Şirin.(2002), “Türkiye’de Öğrenim Gören Türk ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başaçıkma Tarzları ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, İstanbul: EDAM (Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Ltd.Şti.), Sayı: 2 Cilt: 2, s.473-506.
- Özyürek, R. (2009), "Türk Devlet ve Topluluklarından Gelen Türk Soylu Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştığı Problemler", Turkish Studies, S: 4/3 s. 1819-1861.
- Sarıkaya, Y. (2005), “Türkmen Türkçesindeki Arapça Alınma Kelimelerde Görülen Ünlü İncelme ve Kalınlaşmaları”, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı: 19.
- Sis, N. (2007), Türkmen Türkçesi Metin-Dil Özellikleri-Sözlük, Öz Serhat Yayıncılık, Malatya.
- Subaşı, D. A. (2010), “Tömer’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Arap Öğrencilerin Kompozisyonlarında Hata Analizi”, Tömer Dil Dergisi, Sayı:148/Nisan-Mayıs-Haziran/2010, s. 7-16. Ankara.
- Syznalski,T. (<http://www.antimoon.com/how/mistakes-in-learning.htm>) E.T. 07.07.2014 13.53.